

ОДИН

П'еса (для якої Брайоні робила афіші, програмки і квитки, виготовляла касу з ширми, покладеної набік, і обклеювала коробку для грошей червоним креповим папером) була написана нею за два дні в буремному пориві натхнення, унаслідок чого авторка пропустила сніданок і ленч. Коли приготування завершилися, їй не стало роботи — лишилося хіба що споглядати своє творіння й дочекатися приїзду її кузенів з далекої півночі. Лишається тільки день на репетицію, доки не прибув брат. Подекуди жаска, подекуди надивовижу сумна, п'еса розповідала сердечну історію, про що й віщав римований пролог,— і, за сюжетом, таке кохання, на якому не можна збудувати хатнього вогнища, таке почуття, що не мало й дрібки тверезого глузду, таврувалось як приречене. Героїня, Арабелла, нестямно й жагуче закохана у несправедного графа-чужоземця, за свою нерозсудливість несе Божу кару, заразившись на холеру під час шаленої втечі з нареченим до приморського міста. Покинута майже всіма, прикута до ліжка на горищі, вона виявляє почуття гумору. Фортуна подає їй новий шанс — у подібні злиденного лікаря, а насправді принца, чие покликання — зцілювати страдних. Зцілена ним, Арабелла тепер

робить розважливий вибір і нагороджується примиренням із сім'єю та весіллям з принцом-лікарем «у сонячний весняний день».

Сім сторінок «Випробовувань Арабелли» місіс Талліс читала у себе в спальні, за туалетним столиком, з рукою авторки на плечах. Брайоні вивчала материне обличчя — кожен порух, кожен вияв емоцій, — і Емілі Талліс вимушено то виявляла тривогу, то весело пирхала, а врешті-решт обдарувала дочку вдячною усмішкою і мудрими схвальними кивками. Мати обійняла доньку, усадила собі на коліна — ах, це гаряче гладеньке тільце вона пам'ятала з самого народження, і це відчуття ще й досі не зовсім її полишило, — і прошепотіла дочці у туго закручену мушельку вушка, що п'єса «колосальна», а далі миттєво погодилася, що це слово можна зацитувати на плакаті, який висітиме біля каси.

Брайоні навряд чи це усвідомлювала, але то було найвище досягнення її п'єси. Ніщо інше не могло зрівнятися з цим задоволенням — далі були тільки мрії та розчарування. У літніх сутінках, коли гасили світло, вона пірнала у насолоду мороку під балдахіном, а серце вистукувало сліпучі, дражливі фантазії, кожна з яких була п'єскою, і в кожній з них був Леон. В одній такій п'єсі його широке добродушне обличчя кривилося від горя, коли Арабелла відчувала самотність і відчай. У другій він тримав у руці коктейль, розважаючись у якомусь модному зеленому затишку, і можна було підслухати, як він вихвалявся друзям: мовляв, моя найменша сестриця Брайоні Талліс — письменниця, ви точно про неї чули. А в третій він від радості трусив кулаком, щойно у фіналі падала завіса, хоча насправді ніякої завіси не було. Її п'єса була не для кузенів, а саме для її брата, щоб відсвяткувати його приїзд, викликати його захват і відволікти від легковажної черги супутниць, у яких шиї з намистом, а голови зі свистом, і явити взірець такої бездоганної дружини, яка змусила б його повернутися

до села й люб'язно запросити Брайоні бути подружкою нареченої на весіллі.

Вона належала до числа тих дітей, які одержимі бажанням отримати цілий світ просто так, задарма. У той час як кімната її старшої сестри являла собою справжнісінький безлад з розгорнутих книжок, розкиданого одягу, неприбраної постелі, повних попільничок, кімнатка Брайоні була храмом, де мешкав дух стриманості: іграшкова модель ферми на підвіконні містила звичайних тварин, але вся худоба дивилася в один бік — у бік своєї господині,— мовби готуючись заспівати на її честь,— і навіть курей ретельно загнали до курника. Власне, кімната Брайоні була єдиною охайною на весь горішній поверх у будинку. Її виструнчені ляльки в багатокімнатному іграшковому особняку немов отримали суворий наказ — не прихилитися до стін; на туалетному столику вишикувалися різноманітні крихітні фігурки: ковбої, водолази, людиноподібні миші, ніби то армія, що чекає на команду.

Смак до мініатюри являв собою один з елементів упорядкованого духу. А ще існувала пристрасть до таємниць: у дорогому лакованому секретері шухлядка відмикалася, тільки якщо натиснути в потрібному місці на з'єднання «ластівчин хвіст» — й ось там виявлявся хазяйчин щоденник, який замикався на замочок, і зошит, помережаний її власним тайнописом. В іграшковому сейфі (код — шість секретних цифр) вона зберігала листи і листівки. А під ліжком, під мостиною, яка піднімалася, була й стара олов'яна скарбничка. У цій скриньці зберігалися скарби, яким уже налічувалося чотири роки — з її дев'ятого дня народження, коли вона почала колекціонувати: жолуді-двійнята, справжні мутанти; золото-обманка (пірит), куплене на веселій виставці — як артефакт задля викликання дощу; білячий череп, легенький як листочок.

Але таємні шухлядки, замкнені щоденники та криптографічні системи не могли приховати від самої Брайоні простої істини: у неї не було жодних секретів. Її прагнення гармонійного, упорядкованого світу позбавило дівчину можливості зробити необережний вчинок. Хаос і руйнація були занадто безладними як на її смак, і дівоче серце не могло очерствіти. Її впливовий статус єдиної малої дитини в родині, а також відносна ізоляція будинку Тааллісів тримали її, принаймні під час літніх канікул, подалі від дівочих інтриг з подружками. В її житті не було як нічого цікавого, так і жодного прихованого ганебного вчинку; ніхто не знав про білячий череп під її ліжком, але ж ніхто й не хотів знати. Нічого з цього вона не вважала горем, яке роз'ятрює душу, — точніше, воно стало так сприйматися постфактум, коли рішення вже було знайдено.

У віці одинадцяти років вона написала своє перше оповідання — дурну спробу, наслідування півдюжини казок, немічний виріб, з браком — як вона зрозуміла — того життєвого знання світових перипетій, що і є запорукою читацької пошани. Але й ця перша незграбна спроба показала їй, що саме уява — джерело таємниці: щойно авторка почала розповідь — ніхто не може сказати, що буде далі. Слова були надто претензійними, надто туманними, надто разючими, надто невизначеними, щоб дати комусь уявлення про те, що буде. Хоча, виписуючи вирази на кшталт «вона сказала», «а потім», Брайоні аж сама скривилася, почувуючись безглуздо: звідки їй знати емоції вигаданого створіння? Самовикриття було неминуче, коли вона описувала слабкість героя; читач був просто зобов'язаний припустити, що вона описує себе. Яку іншу владу вона має? Лише коли оповідь була завершена, усі долі визначені, а всі сюжетні лінії запечатані навіки і всі вузлики зав'язані, так що цей твір міг нагадувати — принаймні завдяки цим ознакам — будь-яку іншу